İslamcı bir cemaat grubunun siyasal İslamcı iktidara karşı giriştiği 15 Temmuz 2016 darbe girişimi esnasında, TRT de okunan bildirisinde “Demokrasiden”, inşasından dem vurmakta, yolsuzluk, hırsızlık yapanlardan hesap sorulacağından ve diktatörlüğe son verileceğine ilişkin bir dizi vaatler sıralamakta, darbe girişimi komitesinin adını da “ “yurtta sulh konseyi” olarak ilan etmekte iken;

Darbenin başarısızlığa uğramasıyla birlikte siyasal İslamcı iktidar da darbenin bastırılmasını demokrasinin zaferi olarak ilan etmekte, demokrasinin korunması için iktidarın yetkilileri halkı sokaklara çıkmaya “direnişe” çağırmaktadır. Darbeci İslamcılar demokrasi getirmeyi vaat ederken, siyasal İslamcı iktidar “Demokrasiyi koruduğunu ilan etmektedir. Darbeci cemaate göre “demokrasi yoktur, bunlar darbeyle diktatörlüğü devirip demokrasiyi kuracaklardır, iktidara göre darbe bastırılarak demokrasi korunmuştur. Hangisi?... Demokrasi var mıdır yok mudur?.

Eski zamanlarda bu tür durumlara “ mefhumu muhalif” derlermiş… Her iki tarafında birleştiği ortak nokta, ortada demokrasinin filan olmadığıdır. Aslında ne darbeci cemaatin derdi demokrasidir, ne de siyasal iktidarın… Niçin?

Birincisi, Demokrasinin felsefi, kültürel, sosyolojik boyutu kapitalizmin egemen sınıfı burjuvazinin, feodal iktidarların temel ayakları olan dogmalara dayanan, aklı ve bilimi yadsıyan dinin yerine, pozitivizmi, aklı ve bilimi toplumsallaştırması, dini ait olduğu alanlarla (kilise, cami, havra v.s) sınırlamasıdır. Yani toplumsal yaşamın sekülerleştirilmesi, laikleştirilmesidir. Demokrasinin toplumların yaşamındaki yerinin ezeli ve ebedi olmadığıdır. Bu noktada gerek cemaatin, gerekse siyasal İslamcı iktidarın amacının demokrasinin kurulması ya da korunması amacından söz edilemeyecektir. Her iki iddia sahibinin toplumsal kitlesinin ortak davranış kodları aynıdır ve dinin toplum yaşamında egemenliğidir. Burjuva demokrasilerinde dinin toplum yaşamındaki yeri ait oldukları alanlarla sınırlıdır. Küresel kapitalizmin “Büyük Orta Doğu projesi” kapsamında kullanılmak üzere Pensilvanyada “ağırladığı” Fetullah Gülen isimli zat üzerinden ülkeyi dizayn etmek için etkili güç” ordu üzerinden çektiği “el ensenin” görünen kısmının başarısız kalması emperyalizmin dincileri kullanmasının sonu olacağı anlamına gelmez. Özellikle 12 Eylül Faşizmiyle dinsel alanlara yapılan yatırım meyvesini vermiş ve toplumsal yaşamın dinsel gericiliğe teslîminde başarılı olunmuştur. 12 Eylül Faşizmin değişik görünümlü iktidarlarının –ANAP, DYP, AKP- dinci gericiliğe yaptığı yatırımlar, tarikatların ilgili kesim üzerindeki nüfuzunun artmasına, klasik yarım buçuk laik eğitimin İmam Hatip liselerine teslimine, uzun hazırlık döneminde buradan yetişenlerin irticacı tarikatların kucağına düşmesine ve sonuçta küresel kapitalizmin vurucu gücü olarak ordu ve poliste kök salmasının, yargıyı ve bürokrasiyi teslim alacak ölçüde etkinleşmesinin nedenidir ve doğal olarak varacağı sonuç ABD adına ülkeyi işgaldir. Şimdi sorulması gereken soru şudur: 14 Temmuzda AKP tabanı ile Cemaat tabanını ayıracak milimetrik ölçü nedir?. Açıkçası Cemaatle AKP etle tırnak gibi birbirine yapışıktır ve iktidarının tepesi ve tabanının Gülen cemaatiyle iç içeliği ayan beyan ortadadır. Sonuç olarak AKP iktidarının kısa bir zaman öncesine kadar AKP iktidarıyla fiilen iç

içe olan ortağının darbe girişimine tavır alması belki “An”ı kurtarır, ancak yarının güvencesi olmaz. Bu güçlerin emperyalizmin örümcek ağı içinde geliştiği gerçeğini, farklı ad ya da görünüm altında yeniden sahneye çıkmasına bir engel teşkil etmez. Kanserin aspirinle tedavisinin mümkün olmayacağı açıktır. Bataklık kurutulmadıkça sivrisinekler üremeye devam edecektir. 15 Temmuz felaketinden sonra kurumların cemaatten temizlenmesine evet ama yerine kimi getireceğiniz ise kuşkuludur. İktidarın dayanağı dinci gericiliğin bir kliğine tavır alması, toplumsal yaşam alanlarından “elemine” etmesi, bunların yerine diğer dinci oluşumları da dışlaması anlamına gelmeyecek, tersine birinden boşalan yere diğer dinci grupların, tarikatların davet edileceğidir ve şimdiden bunların işaretleri görülmektedir. Dinci geleneğin mensuplarının aynı kapıya çıkacağı açıktır, çünkü tümünün ortak paydası laisizm düşmanlığıdır. Siyasal iktidarın 15 Temmuzdan çıkarması gereken dersin laisizmin toplumsal yaşam biçimi olarak yeniden inşasını kavraması gerekir diyeceğiz ama tabanı ve tepesiyle dinci geleneğin mirasçısı AKP iktidarından laisizm beklenemez. Bu bağlamda ülkenin önceliği, küresel kapitalizmin işgalci, saldırgan gözü dönmüşlüğüne, işbirlikçilerine karşı demokratik ve sınıfsal tavır alabilecek, bu çerçevede bütün yurtsever güçleri birleştirebilecek demokratik halk hareketinin yaratılması, örgütlenmesi, iktidara talip olması, küresel kapitalizmin ve faşizmin geçitlerinin kapatılmasıdır.

İkincisi, Burjuva demokrasisinin ekonomik, politik siyasal ayağı sınıf uzlaşmacılığıdır. Bir başka ifade ile kamusal organların oluşturulmasında, işlemesinde, karar alma mekanizmalarında, uygulamaların denetlenmesinde işçi sınıfının ekonomik ve politik örgütlerinin etkinliğinin hissedilmesi, burjuvazinin her an çığırından çıkmaya hazır gericiliğinin panzehiri, etkin önleyicisi çalışanların siyasal iktidar üzerindeki denetiminin etkinleştirilmesidir. Şu soru akla gelebilecektir: Bugünün koşullarında böyle bir işleyiş mümkün müdür, örneği var mıdır? Dahası koşulları var mıdır?. Asıl sorun budur ve burjuva demokrasisinin toplumsal varlık ve işlerlik koşullarıdır. Üçüncüsü, manipülasyonların üstündeki perde kaldırılır ve şeyler gerçek varlık biçimleriyle tanımlanırsa Kapitalist ülkeler tanımlanan burjuva demokrasisinin örneklerini oluşturur mu?. Örneğin AB ülkeleri, ABD burjuva demokrasisinin klasik örneklerini oluşturmazlar mı?

Toplumların yakın tarihinin bir gerçeği olarak toplumsal yaşamda yerini alan demokrasi 21. Yüzyıl küresel kapitalizm döneminde “bir varmış bir yokmuş” ile başlayan, ancak sonu kendisi açısından trajediyle biten, “bir zamanlar iyiymiş” diyeceğimiz bir masal metnidir. Tarihin bütün toplumsal dönemlerine ait olmayan, yalnızca kendisini var eden bir dönem koşullarında kendini gerçekleştiren, varlık koşullarının ortadan kalkmasıyla kendisi de gidenlerin asla ulaşamadığı ve dönenin de olmadığı kaf dağının ardına çekilen, özlemi duyulan bir masal kuşudur artık demokrasi…

Toplumlar kendi evrimsel süreçlerinde, yaşanılan sürecin dolması, süreci var eden koşulların ortadan kalkması ile başka bir evreye girerler. Ancak geçiş evreleri evrimsel ya da sancısız, ya da bir devrimle sancılı biçimde gerçekleşebilir.

Toplumsal sürecin kapitalist üretim ilişkilerine denk düşen, burjuvazinin feodal üretim ilişkilerini ve din, ahlak anlayışı, gelenek, kültür gibi feodal üst yapı kurumlarını alt ederek tarih sahnesine çıktığı dönem demokrasinin henüz gerçekleşmediği ancak hızla sınıfsal yapısının oluşmaya başladığı dönemdir. Ancak kimilerinin iddia ettiği gibi bu feodalizmden kapitalizme geçiş aynı zamanda demokrasiye geçiş değildir. Tersine bu dönem burjuvazinin kendisi için sınıf olduğu, köylülük, küçük esnaf, işçi sınıfı gibi diğer sınıflara ve katmanlara karşı despotluğunun da zirvede olduğu dönemdir. Bu dönem burjuvazisinin ilerici karakter taşıması feodal üretim ilişkilerini ve feodalizmin geleneksel üst yapı kurumlarını parçalayarak üretici güçlerin gelişiminin önünü açmasıdır ve bununla sınırlıdır. Yoksa egemen sınıf olarak toplumun yönetilen sınıflarına

“hak bahşiş etmesi” değildir. Burjuvazi kendi sınıfı içinde liberal, demokrat, emekçi sınıflara karşı zorba ve despottur. Kapitalizmin gelişirken zorunlu olarak geliştirdiği işçi sınıfının öncülüğünde toplumun diğer yönetilen kesimlerinin burjuvazi ile giriştiği uzun ve amansız mücadeledeki ekonomik, politik, örgütsel kazanımlarının burjuva yönetimlerince mecburen kabul görmesi, ekonomik ve politik alanlarda burjuva yönetimleri denetlemesidir. Çalışma koşullarının ve ücretlerin iyileştirilmesi, sosyal ve kültürel alanlarda hakların elde edilmesi, örgütlenme ve ifade özgürlüğü, yasa yapma süreçlerine ve seçimlere katılma gibi demokratik kazanımlarla burjuva devletin denetler duruma gelmesidir. Yani bir çeşit toplumsal uzlaşmadır. Sınıfların karşılıklı olarak birbirlerini kabul etmeleridir. Kapitalizmin dönemsel özelliği bunun için uygundur. Ekonomide serbest rekabet, siyasada liberalizmi davet etmiştir ki bu bir çeşit burjuvazinin rakipsiz at oynatmasını imkânsız kılan koşulları da beraberinde getirmiştir. Ancak hakların elde edilmesinde belirleyici faktör işçi sınıfının ekonomik alandan politik alana, kültürel alandan sosyal alanlara yayılan, yer yer iktidara talip olma seviyesine yükseltilen burjuvaziye karşı yürüttüğü uzun vadeli, girift ve zorlu sınıfsal mücadeledir. Kapitalizmin emperyalizm aşamasına girmesiyle birlikte kapitalizm için “cicim ayları” bitmiştir. Kapitalizmin iç çelişkileri artmış, bunalımlar baş göstermiş, dönemsel krizlerin periyodik aralıkları sıklaşmıştır. Bu olgu aynı zamanda kapitalist ülkelerde işçi sınıfı üzerinden sağlanan “artı değer” sömürüsünün gerek kapitalist ülke halklarının, gerekse sömürge ülkelerin bütün halk katmanlarını içine alacak şekilde kitlesel sömürüye dayanmasının nedenidir. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının burjuvaziye karşı açtığı mücadele cephesi sömürge/yarı sömürge ya da geri bıraktırılmış ülkelerin emperyalist/kapitalizme açtığı mücadele cephesi ile genişlemiş, sınıf mücadelesi işçi sınıfı ve sömürge ülke halkları için yaşamsal sorun olmuştur. Burjuvazi artık tarih sahnesine ilerici kimlikle çıkan, toplumsal yaşamı sınıf uzlaşmacılığı bağlamında düzenleyen ilerici burjuvazi değildir. Tersine yarattığı bütün ilerici değerlerin düşmanı ve karşıtı gerici bir sınıftır. İşçi sınıfının kazanılmış hakları tehdit altındadır ve çeşitli gerekçelerle yok sayılmaktadır. Sendikasızlaştırma, ücretlerin düşürülmesi, siyası ve politik deformasyon, ifade ve örgütlenme özgürlüğü ya tamamen yok sayılmakta ya da tanınmayacak ölçüde budanmaktadır. Yani, demokrasi olarak tanımladığımız “sınıf Uzlaşmacılığı”na bile tahammül edemeyerek rafa kaldırmış, yönetimde despotlaşmıştır. Seküler toplumun ve laisizmin yaratıcısı burjuvazi kitleleri dinsel bağnazlığa sürüklemekte, dincileri desteklemekte örgütlemekte ve çıkarları doğrultusunda kullanmayı politik ve siyasi amaç olarak belirlemiştir. Anılan koşullarda burjuva demokrasisini yaratan koşullar ortadan kalkmıştır.

Demokrasiden söz etmenin koşulu küresel kapitalizme karşı tavır, toplumsal yaşamın aklı ve bilimi önceleyen laisizmin değerleriyle donatılması, emekçi sınıfların iktidara ortak olmasıdır. AKP iktidarının kuruluş ve varlık felsefesi bu olguyu yadsır ve karşısındadır. Konunun irdelenmesine devam edilecektir.